

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs III. Vtrum sit idem Deus, quod sua essentia vel natura. art. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Concluse
Deum non esse
corp.

Contra conclusio Diui Thomae, qua compositio ex partibus integrantibus à Deo renouetur, est Deum non esse corpus. Ea verò est apertè de fide, vt constat ex illo Ioannis 4. Spiritus est Deus. Quod Christus idem Samaritana dixit, vt eam doceret, Deum, tamquam vbique per essentiam praesentem, esse in spiritu vbique adorandum. Ex quo rursus confirmari potest, Deum non esse corpus: aliàs neque penetratiùs cum aliis corporibus, neque totus vbique posset esse praesens. Idem constat ex aliis locis Scripturae. Definuiturque est in Concilio Lateranensi 2. sub Innocentio 3. capite Firmiter. de summa Trinitate & fide Catholica, illis verbis: *Una substantia simplex omnino*...

si non ad partem, meminit D. Thomas, diximus q. metaphysica...

ARTICVLVS III

Verum sit idem Deus, quod sua essentia, vel natura.

D EUM esse idem cum sua essentia & natura, est de fide, vt constat ex Concilio Lateranensi, capite Firmiter. de summa Trinitate & fide Catholica, vbi ita habetur. *Vnus est solus verus Deus, Pater, & Filius, & Spiritus sanctus, tres quidem personae, sed una essentia, substantia, seu natura simplex omnino.* Colligitur praeterea ex multis locis sacrae Scripturae, in quibus attributa abstractè significata, de Deo affirmantur. Ioannis 14. *Ego sum via, veritas, & vita.* Ioannis 1. *Deus lux est.* cap. 4. sequenti, *Deus caritas est.* Vnde Dionysius 4. cap. de diuinis nominibus, *pulchrum inquit & pulchritudo diuina, distinguendaque non sunt in causa, quae uno comprehendit omnia.* Atque tum ibi, tum alibi abstracta de Deo affirmantur.

Deus idem cum essentia & natura.

Attributa abstractè significata affirmantur de Deo.

Confirmatur ex communi consensu Patrum: potissimum ex Augustino 11. de Ciuitate Dei cap. 10. vbi ait, *Deum atque Trinitatem simplicem esse omnino: & ideo simplicem dici, quoniam quod habet hoc est, sicut pater ad se ipsum dicitur viuens, habendo vniuersam vitam, & eandem vitam ipse est.* Addit: *Propter hoc uaque natura dicitur simplex, cui non sit aliquid habere, quod vel possit amittere, vel aliud sit habens, aliud quod habet.* Et infra: *Secundum hoc ergo dicuntur tria simplicita, quae principaliter, verèque diuina sunt, quod non aliud est in eis qualitas, aliquid substantia: nec aliorum participatione, vel diuina, vel sapientia, vel beata sunt.* Hactenus Augustinus. Idem docet 17. de Trinitate cap. 17. Hilarius 7. de Trinitate ait. *Non ex compositis Deus, qui uita est, subsistit, neque qui uerus est, ex infirmis continetur, neque qui spiritus est, ex disparibus formis est, totum, quod in eo est, unum est.* Et libro beati uo: *Non humano modo Deus ex compositis est, ut in eo aliud sit, quod ab eo habeatur, aliud sit ipse, qui habeatur.* Idem affirmat Anselmus monolog. c. 14. & 16. Plura alia testimonia Sanctorum Patrum habes apud Magistrum in r. distinct. 8.

Accedit non solum testimonium Bernardi sermone 80. Super cantica, Augustini, & Fulgentii, quos citat in confirmationem huius sententiae, sed & condemnatio, qua Eugenius in Concilio Remensi errorem Gilberti Pictauiensis Episcopi condemnauit, qui has propositiones, *Deus est uerus, Deus est ueritas*, & similes, dicebat simpliciter non esse ueras. Quando ergo aliqua reperiuntur in Scriptura sacra, dicebat exponendum esse abstractum per concretum, vt illas, *Deus est ueritas, Deus est uita*, ita exponebat, id est, *uerus, & uiuens*: eum tamen, si ad diuinam simplicitatem attendas, potius concreta per abstracta exponenda sint, vt Bernandus ibidem, & Anselmus monolog. cap. 15. rectè affirmant. Quoniam uerò Deus eo modo simplicissimus est, vt tamen subsistat, concreta etiam ratione substantiae uerè de illo praedicantur.

Gilberti error in concil. Remen. ab Eugenio damnatus.

Hoc loco disputari poterat, vtrum suppositum creatum tam in rebus materiatis, quam in spiritualibus, distinguatur à sua natura singulari, uerbi gratia, Plato à sua singulari humanitate, communiùs tamen id fiet cum tertia parte de incarnatione agatur. Disputari etià poterat: an sicut essentia diuina

ARTICVLVS II

Verum in Deo sit compositio formae, & materiae.

Deum non constat materia & forma.

I N Deo non esse compositionem ex forma & materia, est de fide, vt constat ex Concilio Lateranensi 2. cap. Firmiter, & capite Damianus. de summa Trinitate & fide Catholica. In quorum primo dicitur, *in Deo unum esse essentiam, substantiam, seu naturam simplicem omnino.* In altero, de substantia Paris dicitur, quod *indivisibilis sit, ut potest esse omnino.* Confirmatur, quia quod constat materia & forma, est corpus: materia namque pars integrans habet, subiectumque est trine dimensionis: sed ostensum est articulo praecedente, tum rationi naturali, tum etiam fidei repugnare Deum esse corpus: ergo contra fidem & rationem naturalem est affirmare, Deum materia & forma constare. Deinde confirmatur contrarium esse rationi naturali: primò, quoniam materia de se est pura potentia comparatione formae: ergo indiget causa efficiente, qua reducat ad actum: si ergo Deus constet materia & forma, dabitur causa efficiens prior Deo, à qua producatur, quod contradictionem implicat: cum nomine Dei, primum quoddam efficiens intelligamus, quod ex se, & non ab alio habeat esse, vt articulo ultimo quaestionis praecedentis uisum est. Secundo, quoniam (vt argumentatur D. Thomas inferius artic. 7. & 1. contra gentes cap. 18.) si in Deo esset compositio ex materia & forma, aut quouis alio modo ex partibus, aliquid esset prius Deo, saltem natura, atque eò simplicius, quandoquidem partes priores naturae, & simpliciores sunt suo toto: consequens tamen absurdum est, & impossibile: cum nomine, Dei, primum ens simpliciter intelligamus.

Adde, quod aliquid esset in Deo, quod non esset Deus: quandoquidem, quod materia & forma constet, neque est sua materia, neque sua forma. Vide rationes alias D. Thomae hoc loco, & 1. contra gentes c. 16. 17. 18. & 20. Scoti in 1. d. 8. q. 1. & Durandi q. 4. De principio indiuiduationis, cuius in respon-

diuina res est singularis communis tribus personis, ita etiam, hic Deus, sit singulare quoddam absolutum atque subsistens, tribus personis commune, pro quo vocabula, Deus, & hic Deus, immediatè supponant, & mediatè pro suppositis diuinis: eam tamen disputationem ad tractationem de sanctissima Trinitate referuamus.

ARTICVLVS IV.

Verum in Deo sit idem essentia, & esse.

DISPVATIO I.

Conclusio.

Existencia in Deo idem.

CONCLUSIO est. In Deo idem sunt essentia & esse existentia. Hæc est de fide, definita cap. Firmiter, de summa Trinitate & fide Catholica, ubi statutum est, Deum simpliciter esse omnino. Quare compositio, aut quasi compositio existentia & essentia nullo modo est in eo admittenda. Probatur etiam ex illo Exodi 3. ubi percontanti Moyse, si dixerint, quod est nomen eius? quid dicam eis? Respondit Dominus, Ego sum, qui sum. Sic dices filiis Israel, qui est, misit me ad vos. Cum autem nomina imponantur ad significandas essentias rerum, si Deus illud esse suum peculiare nomen restatur, manifestè docet, suum esse existentia, esse suam essentiam: id quod notauit Diuus Thomas 1. contra gentes cap. 22.

Ratione etiam naturali probatur primo. Quoniam: quicquid est in aliqua re; & nec est ipsamet rei essentia, nec quippiam intrinsecum essentia, utique vel ab essentia fluit, ut vis ridèdi de essentia hominis, vel ab aliquo externo agente est effectum: sed esse existentia diuinum, neque est effectum ab externo efficiente: aliàs Deus non esset prima causa, cuius oppositum artic. 3. quæst. præcedèris demonstratum est: neque potest fluere ab essentia diuina: quoniam ut aliquid ab alio fluat, necessarium est, ut id, à quo fluit, præexistat: quare cum vnumquodque formaliter existat per suam existentiam, certè si existentia alicuius flueret ab ipsius essentia, talis essentia existeret, antequàm existeret, quod implicat contradictionem: sit ergo, ut in Deo idem omnino sint essentia atque existentia diuina.

Existentiam de nullius rei essentia fluere posse, tanquam illius passionem demonstratur.

Entia creata an necessariò existant.

Hac ratione apertè demonstratur, nullius rei existentiam fluere posse ab essentia tanquam aliquam proprietatem, quæ necessariò essentia competat, sed omnem rem, vel per suam essentiam formaliter existere, ita ut de intima ratione rei, cuius est talis essentia, sit existere, vel existentia non sit de ratione essentia, non fluere ab essentia, sed esse ab aliquo externo efficiente collatam essentia ipsius rei. Quare cum causa prima liberè agat: sit, ut nullum ens creatum eum ea comparatum necessariò existat, sed contingens sit esse & non esse. Postquam verò entia à prima causà liberè producta sunt, multa eorum ad solas causas naturales relata necessaria sunt, illa scilicet, quæ causas naturales non habet, à quibus corrumpantur: qualia sunt cæli, anima rationalis, angeli, & similia: quæ proinde postquam semel in rerum natura sunt, necessaria dicuntur, non solum necessitati naturali, sed etiam simpliciter, si ad causas naturales dumtaxat attendamus. Ex eadem ratione habes, primam causam non solum habere esse ex se, sed etiam esse essentialiter suum esse existentia: atque ob causam à sua essentia habere ita necessariò esse, ut neque potuerit, neque possit non esse. Habes etiam omne ens, de cuius intima

ratione essentiali non est existeret, esse necessariò productum ab alio, ut sunt cætera entia, quæ existentiam habent. Secundo probatur eadem conclusio, quoniam cum existentia sit actualitas cuiusque rei, per quam scilicet formaliter actu existit, utique in quacumque re existentia distinguitur aliquo modo ex natura rei ab essentia & comparatur ad talem essentiam tanquam actus ad potentiam: sed in Deo nihil est, quod talis potentia rationem habeat: cum ipse sit primus actus, atque ad eò purus: alioquin quod denudaretur à potentia illi permixta, esset actus prior: ergo in Deo existentia nullo modo ex natura rei ab essentia distinguitur. Tertiam rationem, si placet, apud Diuum Thomam legito.

Secundo loco in hunc modum argumentatur Diuus Thomas. De Deo possumus scire an sit: non possumus autem scire quid sit: ergo non est idè esse Dei, & quod quid est eius, siue quidditas vel natura. Ad hoc argumentum accommodatis fortè respondemus, quòd de Deo scire possumus quòd sit in commune: non verò penetrando peculiarem modum esse diuini. Concessa ergo maiori & minori iuxta primum distinctionis membrum, neganda est consequentia. Iuxta secundum verò membrum neganda est maior: in quo veram eam esse oportebat, ut ex ea & minori colligeretur rectè conclusio.

Secundum D. Thomæ argumentum.

Responso.

DISPVATIO II.

Verum in rebus creatis existentia ab essentia distinguatur.

VRANDUS in 1. dist. 8. quæst. 2. Gabriel in 3. dist. 6. q. 2. Aureolus apud Capreolum in 1. d. 8. q. 1. & multi alij, quos ibidem refert Capreolus, in hac sententia, ut dicant, existentiam ex natura rei nò distingui in rebus creatis ab essentia rei, quæ existeret dicitur. Affirmant namque essentiam aliquam existeret, non esse aliud, quàm eam esse actu talem essentiam: ut naturà humanam existeret, non esse aliud, quàm actu esse, haberève rationem naturæ humane, & non potentia tantum: hoc verò dicunt non esse aliud ab ipsa ratione, seu essentia naturæ humane in actu essentia: quod amplius in hunc modum explicant. Cum enim natura humana interdum sit potentia, & interdum actu, natura humana in potentia non est existentia, sicut neque est actu essentia naturæ humane, natura verò humana in actu, est existentia naturæ humane: eò quòd existentia naturæ humane non sit aliud ab essentia in actu essentia. Itaque sicut in Deo dicimus essentiam diuinam esse formaliter existentiam diuinam, ita hi admittunt in rebus creatis essentiam esse formaliter suam existentiam: attamen cum essentia diuina semper sit actu, & nunquam potentia, quod non conuenit rebus creatis, essentia diuina semper & necessariò existit, quod rebus creatis denegatum est.

Durandus, Gabrielis, & quorundam aliorum opinio.

Suadetur primò.

Suadet verò potest hæc sententia primò, quia ens & esse sunt idem formaliter: ergo essentia & existentia erunt etiam idem formaliter. Patet consequentia, quia quando concreto sunt idem formaliter abstracta etiam sunt idem formaliter: antecedens verò probatur, rum quia esse & ens solum differunt ut infinitiuum & participiuum, inter quæ tantum est differentia in modo significandi grammaticalium etiam quia ab esse dicitur ens: unde ens explicatur esse id, quod est.

Secundò,